

Gospod Janez Janša, predsednik

Vlada Republike Slovenije

E: gp.kpv@gov.si

Gospod Tomaž Gantar, minister

Ministrstvo za zdravje

E: gp.mz@gov.si

Gospod Zdravko Počivalšek, minister

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

E: gp.mgrt@gov.si

Gospod Janez Cigler Kralj, minister

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

E: gp.mddsz@gov.si

Ljubljana, 16. 9. 2020

Zadeva: Predlogi Gospodarske zbornice Slovenije za 5. paket protikoronske interventne zakonodaje (PKP5)

Spoštovani,

Gospodarska zbornica Slovenije v okviru predvidenega 5. paketa protikoronske interventne zakonodaje (PKP5) podaja naslednje predloge, za katere ocenjujemo, da jih je nujno potrebno vključiti v PKP5 z namenom ohranitve gospodarskega potenciala v prihajajočih mesecih ter novega gospodarskega zagona:

1. Ukrepi začasnega čakanja na delo

Podpiramo podaljšanje ukrepa delnega povračila nadomestila plače za začasno čakanje na delo do konca decembra 2020.

Menimo, da je podaljšanje ukrepa do konca koledarskega leta nujno za ohranitev delovnih mest v najbolj prizadetih panogah. Predlagamo, da se ukrep s sklepom Vlade naknadno lahko **podaljša še do 31.3.2021.**

Ukrep naj se podaljša pod do sedaj veljavnimi pogoji s povišanjem vstopnega pogoja na **20% padca prihodkov**. Po naših ocenah bo ob takem pogoju delež upravičenih subjektov med 5 - 10%.

Ne moremo se strinjati s tem, da se upravičenost do ukrepa omeji zgolj na določene dejavnosti, saj so razlike znotraj dejavnosti zelo velike in bi to neupravičeno diskriminiralo oz. izločilo določene poslovne subjekte. Upravičenost do ukrepa se limitira že s poostritvijo pogoja padca prihodkov in ni primerno, da se poleg tega omeji še glede na dejavnosti. V primeru, da nekdo izkaže tolikšen padec prihodkov, je ustrezno, da je upravičen do pomoči, **ne glede na dejavnost**, ki jo opravlja.

Prepoved odpuščanja delavcev naj se omeji na odpuščanje iz poslovnega razloga in le na delavce, za katere delodajalec prejema povračilo (oz. na večje število delavcev) ter na obdobje prejemanja povračila, tako kot je bilo to urejeno v sedanjem zakonu. Razmere se v tem času niso toliko izboljšale, da bi lahko pristali na drugačno ureditev.

2. Ukrep subvencioniranja skrajšanega delovnega časa

Predlagamo podaljšanje ukrepa subvencioniranja skrajšanega delovnega časa do konca junija 2021.

Ukrep je nujno potreben in podjetjem zaradi svoje fleksibilnosti omogoča ustrezno sprotno prilagajanje razmeram. Poleg tega bi podaljšanje tega ukrepa tudi zmanjšalo povpraševanje podjetij po ukrepu začasnega čakanja na delo.

Predlagamo spremembo pri povračilu nadomestila za skrajšan delovni čas: subvencija države podjetju naj znaša 80% nadomestila plače zaposlenega (trenutno so to fiksni zneski, izračunani na podlagi 80% minimalne osnove za socialne prispevke), vendar ne manj od trenutnih zneskov, izračunanih na osnovi 80% minimalne osnove za socialne prispevke.

Obrazložitev: s tem država nadomesti podjetju pomemben del bremena za zaposlene na skrajšanem delovnem času. Višina subvencije je odvisna od višine plače posameznika in tako ne diskriminira med prejemniki nižjih ali višjih plač. S tem se v večji meri lahko ohranijo tudi bolje plačana delovna mesta, saj je po sedanji veljavni ureditvi subvenciji limitirana v nominalnih zneskih po razredih v katerih so zaposleni na skrajšanem delovnem časi. Takšno ureditev poznajo v Avstriji.

Smiselno je, da se spodbuja delo, vsaj v skrajšanem obsegu, če je to le mogoče, zato naj bo ta ukrep bolj subvencioniran kot čakanje na delo. To je tudi pozitivna stimulacija za delodajalce, da zaženejo oz. ohranjajo gospodarske aktivnosti.

3. Subvencioniranje testiranja na COVID-19 v primerih suma na večje število okužb v gospodarskih subjektih

V primerih, ko obstaja gospodarski interes, in znotraj gospodarskega subjekta obstaja sum na večje število okužb, država subvencionira strošek testiranja (tudi ko ni očitnih epidemioloških indikacij), z namenom, da ne pride do zapiranja gospodarskih subjektov in nekontroliranega širjenja okužbe. O upravičenosti do subvencije predhodno presoja zdravnik medicine dele v lokalni skupnosti.

4. Zakon o minimalni plači

Predlagamo preložitve uveljavitve določil Zakona o minimalni plači, ki bo povzročil velik dvig plač s 1. 1. 2021. Preložitev uveljavitve bi morala trajati najmanj eno leto, tj. do 1.1.2022.

Po formuli, ki je sedaj zapisana v 3. členu Zakona o minimalni plači, naj bi se po naših ocenah bruto minimalna plača s 1.1.2021 povečala od 8,9 % do 31,9 %. Zaradi učinka dviga minimalne plače (efekt bo največji v januarju 2021) pričakujemo, da bo po najslabšem scenariju izgubljenih cca. 25.000 delovnih mest v celotnem letu 2021 (2,8 % vseh).

Predlagamo, da minimalna plača v letu 2021 ostane na višini leta 2020, oz. se njeno povišanje preloži za eno leto.

5. Delo od doma oz. delo na daljavo

Ureditev dela od doma, kot jo predpisuje delovnopravna zakonodaja, v trenutnih razmerah ni ustrezna in ne omogoča hitrega odzivanja na različne situacije na delovnem mestu, ki nastanejo zaradi (potencialne) širitve virusa.

Predlagamo, da se v interventni zakon doda določba, ki bo omogočala uporabo 169.člena ZDR-1 do 31.12.2020 (ne glede na to, ali je z možnostjo podaljšanja s sklepom Vlade še za pol leta, če se razmere ne bodo umirile).

6. Ukrepi za ohranitev in spodbujanje razvoja v podjetjih

A. Kratkoročni ukrep za ohranjanje razvojnega kadra v podjetjih (začetek izvajanja september 2020 v okviru PKP5):

A1. Posledica širjenja virusa COVID-19 je tudi zmanjšanje gospodarske aktivnosti v mnogih podjetjih, zaradi česar obstaja velika nevarnost bega možganov iz slovenskega gospodarstva v tujino. Potreben je ukrep za zadržanje razvojnega kadra v slovenskih podjetjih. Razvojni kader (inženirji, tehnologiji, prodajniki, projektni vodje, ...) so v podjetjih ključni za pridobivanje in izpeljavo trenutnih in novih poslov. S tem ciljem naj država nameni sredstva za ohranjanje in novo zaposlovanje vrhunškega kadra v obliki nadomestil za njihove prispevke in plače v višini najmanj 50% njihove plače (glede na povprečje zadnjih treh mesecev pred ukrepi COVID-19).

B. Srednjeročni ukrepi: ohranitev razvojnih oddelkov v podjetjih je nujna, da gospodarstvo Slovenije ne bo zaostalo za tekmeci, ki prav tako dobivajo spodbude v svojih državah. V zadnji finančni krizi so se ta sredstva zmanjšala, kar je vodilo do razvojnega zaostanka v obdobju 2010-2013, ki se je odrazil v izgubi tržnega deleža na tujih trgih. S podobnimi ukrepi se je tudi v zadnji finančni krizi reševalo ključna delovna v razvojnih oddelkih, vendar so bili ukrepi prepozni. V tem trenutku si želimo ustreznih in pravočasnih ukrepov, ki bodo preprečili upad razvojnih aktivnosti v podjetjih.

B1. Raziskovalno razvojni vavčer: namenjen je spodbujanju sodelovanja med podjetji in inštitucijami znanja pri razvoju novih produktov. Podjetja kandidirajo za vavčerje, ki jih nato lahko uporabijo za financiranje razvoja, ki se izvaja na inštitucijah znanja. Skupna višina vavčerja naj znaša 200.000 EUR za dve leti, pri čemer naj država sofinancira vavčerje (npr. 50%), podjetja pa krijejo razliko.

B2. Razvojno inovacijski projekti (RIP): namen je sofinanciranje razvojnega dela v podjetjih ter investicij v razvojno opremo in stroje za razvoj novih produktov / storitev in uvajanje novih tehnologij. Stopnja sofinanciranja je motivacijska tudi za velika podjetja (65%). Upravičeni stroški so primeroma:

- stroški osebja,
- nakup novih strojev in opreme,

- nematerialne investicije,
- stroški, ki so neposredno povezani z aktiviranjem strojev in opreme,
- materialni stroški.

B3. Krepitev razvojnih oddelkov v podjetjih (KROP): ukrep je namenjen:

- a) zaposlitvi oziroma usposabljanju mladih raziskovalcev v gospodarstvu, ki so vpisani na podiplomski študij,
- b) zaposlitvi raziskovalcev v gospodarstvu iz javnih raziskovalnih organizacij ter drugih raziskovalnih in visokošolskih zavodov v Sloveniji,
- c) zaposlitvi raziskovalcev in strokovnjakov iz Slovenije ali iz tujine,
- d) zaposlitvi študentov, ki bodo zaključili študij II. ali III. stopnje bolonjskega študijskega programa ter se zaposlili v podjetju.

7. Podaljšanje TOP-UP produkta in uvedba po-zavarovanja terjatev do slovenskih kupcev

Uvedba TOP-UP produkta za po-zavarovanje terjatev do tujih kupcev preko SID banke se je izkazala kot pomemben ukrep za blažitev posledic epidemije COVID-19. Slovenska podjetja so z uvedbo tega ukrepa lahko obdržala prodajne limite do tujih kupcev, saj so se le-ti (zaradi posledic epidemije COVID-19) pričeli krčiti pri komercialnih zavarovalnicah. Pomembno je, da se veljavnost omenjenega ukrepa podaljša tudi po 31.12.2020, in sicer vsaj do konca leta 2021.

Kot pri tujih kupcih slovenskih podjetij, so se tudi prodajni limiti pri slovenskih kupcih slovenskih podjetij pričeli krčiti. Slovenska podjetja se srečujejo z izzivi padajočih limitov za slovenske kupce pri komercialnih zavarovalnicah. Terjatve do slovenskih kupcev so sestavni del enotnega evropskega trga in jih v tem trenutku slovenska podjetja ne morajo po-zavarovati. Lahko pa jih v okviru državnih shem po-zavarujejo tuja podjetja. S tem so slovenska podjetja glede terjatev in prodajnih limitov do slovenskih kupcev v slabšem položaju kot tuja podjetja. V izogib tovrstnih situacij so posamezne evropske države (Nemčija) sprejele ločene zavarovalne sheme za po-zavarovanje terjatev domačih kupcev in jih priglasile pri evropski komisiji.

SID banka je po vzoru Nemčije že pripravila predloge ločene sheme za po-zavarovanje terjatev do slovenskih kupcev (potrebna priglasitev pri Evropski komisiji) ter potrebnih predlogov sprememb zakonov, ki jih GZS podpira. Za izboljšanje likvidnosti in izvozne uspešnosti slovenskega gospodarstva je pomembno, da je pozavarovanja terjatev na trgih EU-27 dosegljivo pod konkurenčnimi pogoji, hkrati pa da se z novo pozavarovalno shemo za pozavarovanje domačih terjatev izboljša zaupanje med poslovnimi subjekti na domačem trgu.

S spoštovanjem,

Mag. Sonja Šmuc
Generalna direktorica GZS